

Музей на жените (Women's Museum) в Обединените арабски емирства Милена Беновска-Събкова

Музеят на жените: първи и единствен по рода си в Близкия Изток – се намира в Дубай, в старата част на града и е основан през 2012 година. Музейната сбирка е сравнително малка, но внимателното запознаване с нея показва, че тя е плод на добре премислен цялостен план: от местоположението ѝ, до последния детайл. Музеят обитава трите етажа на една обновена и преобразена из основи къща от петдесетте години на XX век, известна като Къщата на девойките ('Bait al Banat') в района на Златния пазар в Дубай. Иначе казано, вниманието се насочва към местните жени още с избора на мястото в градската география.

Това „място на паметта“ е организирано по образ и подобие на множество други музеи по света, но заедно с това то излъчва местна атмосфера, включително и чрез самата концепция за музейна експозиция. Така на входа посетителят е посрещнат от фотографска панорама от човешки лица – мъже и жени на различна възраст. Тази малка галерия носи името „Памет за мястото“. Очакването за връзка между експозицията и (въображаема) роля на хората от фотографиите в нея не се оправдава: това са просто образи на хора, които ви свързват с миналото на конкретното място – с Дубай. Ако сте местен жител, може да си припомните тези лица; ако това е първото ви посещение, тази галерия трябва да ви стимулира да настроите и организирате собствените си спомени... С такъв замисъл е организирана тази уводна част от експозицията основателката на музея – проф. Рафия Губаш, действащ лекар-психиатър и экс-президент (2001–2009) на Арабския университет на Залива (Arab Gulf University) в Бахрейн.

Музеят е замислен като национален център за архив и документация за жените на Обединените арабски емирства и показва експозицията си в две основни галерии и няколко други по-малки зали или „ъгли“. Първата галерия запознава посетителите с постиженията на жените художнички: утвърдени или млади авторки. Втората е „пространство за бъдещо регионално или международно сътрудничество“.¹ Към настоящия момент тя отразява решителната роля на по-

¹ http://womenmuseumuae.com/eng/?page_id=920. Страницата е посетена на 30.03.2019 г.

койния президент на Обединените арабски емирства, Шейх Зайед бин Султан ал Нахиян, за овластяването на жените. „В едно консервативно племенно общество [...] той окуражава личности и племена да приемат участието на жените във всички полета на труд“². Експозицията показва фотографии на Шейх Зайед, свързани с дейностите му, насочени към жените; негови изказвания за ролята на жените, както и специално малко изложение на художествена продукция, съчетаваща образци от авторска поезия на Шейх Зайед, умело съчетани с визуална декорация.

По-малки музейни пространства са посветени на творчеството на поетесата Диуан Уша Бинт Калифа ал Суиди, показано по нетрадиционен начин. Нейни стихове са изписани върху стените на зала, внушаваща подобие с традиционна строителна техника и изразяваща гордост от естетиката на арабското писмо. Постиженията и достойнството на женските роли в арабските общества от Залива са показани чрез примера на конкретни емблематични жени. Една от тях е представителка на последните традиционни жени учителки в домашно училище, преподавала до шестдесетте години на ХХ век: „*Детският ъгъл на Фатима Бинт Ал Зейна*“.

В една от по-просторните зали в сградата се намира Центърът за женски изследвания: пространство за публични събития и специализирана библиотечна и архивна колекция. От основаването на музея до днес книжната сбирка е значително обогатена и допълнена. Този ресурс превръща музея в средище за изследвания и дебат.

Музеят в значителна степен изразява гордостта от постиженията на арабските жени от Залива (както в модерния публичен живот, така и в по-скоро традиционни техни роли), при все че в изложбените пространства присъстват и моменти от женското всекидневие. Според основателката на музея проф. Рахия Губаш, такъв музей не може без изявите на „традиционна“ женственост като привързаността към парфюмите: в една от залите е устроен магазин за любимите ухания и ароматни масла на жените от Залива, извлечани от традиционни подправки и сушени плодове. На една от стените в музея се вижда малка художествена инсталация, съставена от лицевите части (подобни на маска) на бурки. В интервю за медиите основателката д-р Губаш споменава промененото съвременно отношение на младите хора към бурката като причина за нейното решение да търси естетизиране ѝ чрез инсталацията и превръщането ѝ в многозначен символ.³

Рахия Губаш: лекарка, академичен лидер и писателка – несъмнено е моторът за създаването и развитието на това забележително „място на памет“. Заедно с това, музеят не би бил възможен без сътрудничеството на доброволци и да-

² Същата страница.

³ <https://www.emirates247.com/news/emirates/from-behind-the-burka-dubai-s-courageous-emirati-women-2013-06-19-1.511001>. Страницата е посетена на 3003.2019 г.

рители, предоставили предмети от колекцията, както и без професионалните усилия на значителен екип от архитекти, дизайнери, фотографи и др.⁴

Като цяло, Музеят на жените в Дубай е свидетелство за нарасналото самочувствие на емиратските жени, на съзнанието за важните им роли (професионални и модерни, но и традиционни) за обществото и за местните общности. Музеят е „модерен“ и в друг смисъл: по отношение на високите професионални стандарти на музеизиране. Свидетелство за последното е и информативният интернет сайт на музея. Заедно с това, както често се случва, музеят е и израз на носталгия към миналото, отстъпващо под ударите на глобализацията. Социализирането на разнообразни артефакти чрез превръщането им в музейни ценности и създаването на съвременно пространство за културен контакт и общуване свидетелстват за волята за представяне на местната култура пред света, но и за обръщане към себе си.

Проф. дин Милена Беновска-Събкова
ЮЗУ „Неофит Рилски“
Ул. Иван Михайлов“ 66
Гр. Благоевград
E-mail: milena.benovska@gmail.com

---

⁴ http://womenmuseumuae.com/eng/?page_id=931.